

**SEBRANÉ DROBNÉ
SPISY; VEREM I
PROSOU. SVAZEK I**

Published @ 2017 Trieste Publishing Pty Ltd

ISBN 9780649392858

Sebrané drobné spisy; verem i prosou. Svazek I by Josef Jakub Jungmann

Except for use in any review, the reproduction or utilisation of this work in whole or in part in any form by any electronic, mechanical or other means, now known or hereafter invented, including xerography, photocopying and recording, or in any information storage or retrieval system, is forbidden without the permission of the publisher, Trieste Publishing Pty Ltd, PO Box 1576 Collingwood, Victoria 3066 Australia.

All rights reserved.

Edited by Trieste Publishing Pty Ltd.
Cover @ 2017

This book is sold subject to the condition that it shall not, by way of trade or otherwise, be lent, re-sold, hired out, or otherwise circulated without the publisher's prior consent in any form or binding or cover other than that in which it is published and without a similar condition including this condition being imposed on the subsequent purchaser.

www.triestepublishing.com

JOSEF JAKUB JUNGSMANN

**SEBRANÉ DROBNÉ
SPISY; VEREM I
PROSOU. SVAZEK I**

JOSEFA JUNGMANNA
SEBRANÉ DROBNÉ SPISY

VERSEM I PRŮSOU.

SVAZEK I.

V PRAZE,
NÁKLADEM KNĚHKUPECTVÍ: I. L. KOBER.
1869.

P R O S A.

~~~~~

O jazyku českém.

(1863, v. Hlasatel I.)

Rozmlouvání první.

Daniel Adam z Veleslavína, Čech a Němec.

Veleslavína. Dovol Minose! ať promluví několik slov s tímto příchozím. Tuším, pane! že rozprávíte česky?

Čech. Tobše pan! ja měla, tyš pyl chlapes, chovaška, a ten byl šesky.

Velesl. Chvalné a potěšitelné jest to srdci mému, an vidím, kterak i do cizích zemí jazyk můj milý se šíří. Vy, jakož patrné jest, Němec jste; odkud, prosím, rodič?

Čech. Na, na, Pan! ja Šech je, a v Šechy narotil.

Velesl. I tot jste tedy celé své živobytí v cizině strávili; a kdežto můj milý, že vám možné nebylo, abyste se doučil jazyku Českému?

Čech. Ja pyl můj šivot ne přešh granic šesky. Ja v Prase narotil, v Prase šiva pyl, a v Prase umšel.

Velesl. Pro Bůh! jak jest to možné: Čech — Pražan — a tak nedokonale mluvíti jazykem svým.

Čech. Můj jazyk ja mluvit tobše.

Veisl. Pohříchu! nehrubé; leda byste (čehož Bůh ostřez!) k jinému se znal jazyku.

Čech. Můj jazyk je němesky.

Veisl. I vím všecko; vyť jste syn nějakého Německého řemeslníka, jimž předkové naši Pořič za obydlí vykázali, aneb snad některého do Čech vnově přišlého Němce, a Němci vždy měli tu vadu do sobe, že, rádi do Čech se loudíce, neradi jazyku Českému zvykali; snad jste i málo s Čechy obcoval?

Čech. Prafil fám, še s Prase sem. Je ne šatny kaféhaus v Prase, kte ja nepyl jako toma, šatny saal, kte ja ne fortansovat, theater a khostel, kte ja neunterhalten. Ja mám tobše tabak koušil, tobše billiard hral, cechofal i fechtöfal, a mám všecko tělal, so se šiköfal na šlofök od kultur.

Veisl. Odkud mnedle ta hříšná jazyka svého ne-umělost?

Čech. Ja šek fám, še můj jasyk je němesky; a ten kto šest v těle, a topry kapát na tělo má, ten šesky mlufit hanba.

Veisl. Nastojte! česky mluvíti se hanbí! jazykem, v kterém veškeré království se řídí, jimž od končin do končin po celé vlasti slovo boží se káže a hlásá, jimž umění se přednášejí, a srdce česká k ctnosti a hrdinství se vzbuzují! — V hrdlo lžeš člověče! že Čech jsi! Němec tobě z očí i kroje hledí; oč, že Šváb jsi? —

Čech. Švab nepo Šech! tnes to jetno. Ale ja Šech je, a Minos k Šechy mi anveisovat.

Veisl. Odrodilý předků svých potomku! Jestližeš sobě v kafírnách, v těch cizozemců, jak vidím, hnízdech, Němce vyválel, však jsi ve škole lépe česky naučiti se mohl i měl; čilis do žádné nechodil?

Čech. Še ja mlšel k ten šeci, fitel pan, še filosof sem; snám i jura všesko, a ja moch moje půl funt attest, jako kto jiny s nofey ušensy, producirofat.

Velesl. Avšak z Koldína, kancléf výborný, neposlední zajisté jest spisovatel; což jste jeho městských práv nečetl? Tuť byste byl měl příležitost dobré češtině se naučiti.

Čech. Ja uměl ne šesky šíst, a ja to nepočebofal.

Velesl. Co slyším? Pravda-li, že nyní v Čechách někdo může naučiti se veškeré filosofii i všem právům, jenžby česky ani čisti neuměl! Nečítají se tedy, jakož jsem doufal, spisové těch nšlechtilých mužů, kteříž statky i životy své na zvelebení jazyka svého vynakládali? Nečítá se Konáč, Velenský, Hájkové a můj milý Kocín, aneb onen, jehož sláva i nás se donesla, dobromyslný Komenský? A což Veleslavína, ha! pověz, čítají-li toho?

Čech. Můj pan! To je šesky šesnic! o ten lit mám ja, so šiv, nic neslyšel. Ale to prařili mi, že ten šesky knišky je pletky a pláto; ten němesky proti něj slato; a ten šesky pyl ne tost na convert těm němesky.

Velesl. Utrháš! co za mého času psáno bylo, to nebyly pletky; byli to plní bohabojnosti a umění spisové, byly drahé ctnosti kameny, jimž opravdová pobožnost zjednala utěšenou a věku mému milou skvělost; byla zrna pravdy bez plev lichoty, zlato počestných mravů bez trusek lehkomyšlnosti. Němci sice vším úsilím za našeho času pracovali, však nepravda i lež jest to, aby v tom svém štekavém a chřochtavém jazyku díla vyvedli, která by ona našeho libého a zvučného jazyka jako zlato nad bláto předčila! Ha! pověz opravdu, mají-li Němci tak drahně spisů výborných?

Němec. Pravdu mluví přichozi tento, kterýž, jak vidím, jest pravý obraz nynějších Čechů, ničehož méně

neumějících, jako česky, a to prošlé skrze tvé péro příslovi prorocké, že někdy na mostě Pražském bude Čech nevidanější, jako jelen s zlatýma rohami, vyplněno jest téměř tuto dobu. Ne tak Němci; ti by měli vašim za příklad býti. Jest tomu asi 60 let, co naši jazyk svůj upřímně vzdělávati počali, brousíce, pilující, hladíce tak dlouho, až se každému ve světě jazyku v bohatství a dokonalosti vyrovnati mohl. V brzece věk zlatý Němcům vykvetl, jehož vůni milou zakochali se i vaší, zvláště proto, že štěp svůj, mohoucí nápodobný květ nésti, svévolně ze všech odrali poupat. Nebo již dvě století vyzouvají se ze všeho, což českého jest; spálivše staré knihy předků svých, nových nepsali; mrav, kroj, až i skoro jazyk otcovský proměnili, aneb aspoň změnití usilují; slovem, přijda mezi ně, řekl by, že ne Český to, ale z Franků a Němců jest složený národ: velcí z Franků, sprostí z Němců, a to všickni, když ne skutkem, aspoň vůlí. Všemmu je naučš raději, než jazyku předků jich!

Vesel. Přestaň, pro Bůh! přestaň! nahý meč jsou slova tvá.

Němec. Vidím v tobě Staročecha, jednoho z těch, kteří pro jazyk svůj a vlast nasazovali jmění i životy své, jimžto slouti Čechy byla chvála nejžádanější, kteří byli strašní práv hajitelé, podiv závistných národů, lampy u prostřed vichru hořící. Jednak zhasly lampy ty, přišel podiv ten v přísloví a lehkost, a usnuli hajitelé práv strašně. Čas, Danieli! čas, ten všeho dárce a zhoubee, za nimžto města, obce, národové i světy vycházejí a zacházejí napořád — i to jméno české, leč že Čechovi bude možné odolati osudům, brzy, brzy snad věčnými přikryje zavalinami.

Vesel. Ach, přísný soude boží! nastojte, že mi nelze